

ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Παιδαγωγικό πλαίσιο και θεματική ενότητα

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1. Δημιουργός του σχεδίου

Όνοματεπώνυμο: Αντώνιος Μπισσάκης

1.1 Βαθμίδα εκπαίδευσης, τάξη, Θεματική Ενότητα στην οποία αφορά η Διδακτική Πρακτική:

Πρωτοβάθμια

Δευτεροβάθμια

Τάξη στην οποία εφαρμόζεται: Α΄ Γυμνασίου

Θεματική Ενότητα του ΠΣ την οποία υπηρετεί: Θ.Ε.1. Μεγαλώνουμε και αλλάζουμε (3ο δίωρο)

1.2 Τίτλος σχεδίου διδασκαλίας(Θέμα)

Η Εκκλησία ανοίγεται και εξαπλώνεται: Οι ναοί της νέας θρησκείας - Ο Χριστιανισμός ως επίσημη θρησκεία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας

1.3 Σκοπός & Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του σχεδίου διδασκαλίας

Γενικός Σκοπός: Σκοπός του παρόντος σχεδίου διδασκαλίας είναι οι μαθητές να μελετήσουν την ιστορική εξέλιξη των χριστιανικών ναών από τις κατακόμβες ως τις βασιλικές και του Χριστιανισμού ως επίσημης θρησκείας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα:

Οι μαθητές:

- αναγνωρίζουν το εύρος και τη σημασία της εξαπλώσης του Χριστιανισμού κατά τους πρώτους αιώνες.
- μπαίνουν στη θέση των χριστιανών της εποχής και διακρίνουν, περιγράφουν και αποτιμούν τις δυσκολίες και τα διλλήματα της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων.

1.4 Εμπλεκόμενοι Στόχοι και Επάρκειες της Τάξης

Με βάση τα Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα του σχεδίου αναφέρετε από το ΠΣ ποιους Γενικούς Στόχους και Επάρκειες της Τάξης υλοποιεί το σχέδιο διδασκαλίας:

1. Να προσεγγίσουν οι μαθητές τη συγκρότηση και την πορεία της πρώτης χριστιανικής Εκκλησίας εντός του ιστορικού πλαισίου και της ευρύτερης πολιτισμικής συνάφειας της ύστερης αρχαιότητας.
2. Να κατανοήσουν τα γεγονότα, τις εξελίξεις και τις επιλογές της πρώτης Εκκλησίας (εξαπλώση, επισημοποίηση) και πώς αυτά διαμόρφωσαν την ταυτότητά της και επηρέασαν τον πολιτισμό μέχρι τις μέρες μας.
3. Να εξοικειωθούν με τη μελέτη μνημείων πολιτισμού και έργων τέχνης ανιχνεύοντας την πνευματική τους καταγωγή.
4. Να περιγράψουν τις πολλαπλές όψεις των εξελίξεων και των επιλογών της πρώτης Εκκλησίας.

5. Να μαθαίνουν να συντονίζουν συζητήσεις, να συνεργάζονται, να συμμετέχουν σε δραστηριότητες, να επικοινωνούν.
6. Να εργάζονται με στόχους.
7. Να αναζητούν, να βρίσκουν και να ταξινομούν υλικό και πληροφορίες από ποικιλία πηγών.
8. Να συνδέουν τα όσα μαθαίνουν με γνώσεις τους από άλλα μαθήματα.

1.5 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική Μέθοδος

Αναφέρετε μόνο επιγραμματικά χωρίς να αναλύετε

Διδακτική Μέθοδος/Μορφή/Τεχνικές : Διερευνητική, Ομαδοσυνεργατική, Αξιοποίηση ΤΠΕ, Ιστοεξερεύνηση (Webquest), Artful Thinking, Καθοδηγούμενος διάλογος.

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ανά στάδιο

2.1 Γενική Περιγραφή

Στάδιο 1 (1ο 45λεπτο)

Στο στάδιο αυτό οι μαθητές θα διερευνήσουν τις κατακόμβες μέσω της τεχνικής της ιστοεξερεύνησης (Webquest). Η τάξη θα οργανωθεί σε πέντε (5) ομάδες των πέντε (5) μαθητών. Κάθε ομάδα θα επεξεργαστεί μια υποενοότητα του θέματος χρησιμοποιώντας τις προτεινόμενες ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Απαραίτητη προϋπόθεση, βέβαια, είναι οι μαθητές να γνωρίζουν τον τρόπο ομαδοσυνεργατικής διδασκαλίας και να έχουν κάποια εξοικείωση με τα μηχανήματα και τα προγράμματα πλοήγησης στο διαδίκτυο, της Επεξεργασίας Κειμένου (Word) και του λογισμικού παρουσιάσεων (Power Point) μέσα από το μάθημα της Πληροφορικής. Στο τέλος κάθε ομάδα θα παρουσιάσει το αποτέλεσμα της εργασίας της στην ολομέλεια.

Περιγραφή δραστηριοτήτων:

Δραστηριότητα 1

Βήμα 1: ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ-ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΑ-ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Καλούμε τους μαθητές μέσω ερωτήσεων να ανακαλέσουν τις προηγούμενες γνώσεις που απέκτησαν από το προηγούμενο μάθημα σχετικά με τους διωγμούς και τα μαρτύρια των χριστιανών. Με τον τρόπο αυτόν επανέρχονται οι αποκτημένες γνώσεις και οικοδομείται η νέα γνώση για την ιστορία των κατακομβών. Στη συνέχεια ανακοινώνουμε το διδακτικό στόχο και δίνουμε οδηγίες για τη διαδικασία της ομαδικής εργασίας.

Βήμα 2: ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΟΜΑΔΕΣ - ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οργανώνουμε την τάξη σε ομάδες, αναθέτουμε ρόλους και μοιράζουμε τα Φύλλα Εργασίας, τα οποία θα βοηθήσουν τους μαθητές στην εργασία τους. Στα Φύλλα Εργασίας καταγράφονται οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις που οι μαθητές θα ανατρέξουν για να ερευνήσουν και να ανακαλύψουν τη νέα γνώση, οδηγίες και ερωτήματα στα οποία οι μαθητές θα κληθούν να απαντήσουν.

Βήμα 3: ΙΣΤΟΞΕΡΕΥΝΗΣΗ-ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΥΛΙΚΟΥ

Αφού μοιραστούν τα Φύλλα Εργασίας, οι μαθητές εργάζονται με βάση τις οδηγίες που τους έχουμε δώσει και απαντούν στα ερωτήματα που έχουμε θέσει, κρατώντας σημειώσεις είτε σ' αυτά είτε στον Επεξεργαστή Κειμένου (Word).

Βήμα 4: ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΗΝ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Όταν τελειώσει η φάση της συλλογής του υλικού και η επεξεργασία του, η κάθε ομάδα παρουσιάζει στην τάξη τα πορίσματα της έρευνάς της, ώστε η κάθε μια να γνωρίσει την εργασία των άλλων ομάδων.

Σημείωση: Επειδή ο διδακτικός χρόνος είναι περιορισμένος, η παρουσίαση των εργασιών των ομάδων μπορεί να γίνει και σε επόμενο στάδιο με την μορφή παρουσιάσεων (Power Point). Οι εργασίες αυτές θα αποτελέσουν στο τέλος ένα ενιαίο σύνολο, το οποίο θα παρουσιάζει ολοκληρωμένα το θέμα των κατακομβών. Αν υπάρχει η δυνατότητα μπορεί να αναρτηθεί αργότερα και στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Στάδιο 2 (2ο 45λεπτο)

Στο δεύτερο στάδιο οι μαθητές θα διερευνήσουν συνοπτικά τη βυζαντινή ναοδομία και ιδιαίτερα τον ρυθμό της βασιλικής, καθώς επίσης και τις ψηφιδωτές παραστάσεις του Ιουστινιανού και της Θεοδώρας από τον Άγιο Βιτάλιο Ραβέννας. Στη συνέχεια θα εξερευνήσουν μέσω χάρτη τα μεγάλα κέντρα του Χριστιανισμού της εποχής, με ιδιαίτερη αναφορά στην Κωνσταντινούπολη και στον Μέγα Κωνσταντίνο. Στο τέλος του δώρου θα γίνει σύντομη ανακεφαλαίωση και ανάθεση εργασίας στο σπίτι.

Περιγραφή δραστηριοτήτων:

Δραστηριότητα 1

Σύντομη διερεύνηση της βυζαντινής ναοδομίας μέσω προβολής εικόνων, ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν μια γενική εικόνα της εξέλιξης των χριστιανικών ναών. Βλ. ενδεικτικά:

- ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ, *Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά, Υλικό Εικόνων και Μουσικής στα Θρησκευτικά, Α΄ Γυμνασίου*, Θ.Ε. Α1, από <http://iep.edu.gr/thriskeftika/>
- ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ, *Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά, Διδακτικό Υλικό για το Γυμνάσιο, Κείμενα Α΄ Γυμνασίου*, σ. 8-9, από <http://iep.edu.gr/index.php/el/40-thriskeftika1/521-thriskeftika-didaktiko-yliko-gymnasio>
- ΥΠΠΕΘ, e-yliko.gr, Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη, *Βυζαντινή Ναοδομία - Ρυθμός της Βασιλικής*, από http://www.e-yliko.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=185&Itemid=137
- ΥΠΠΕΘ, e-yliko.gr, Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη, *Βυζαντινή Ναοδομία - Ρυθμός της Τρουλαίας Βασιλικής*, από http://www.e-yliko.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=186&Itemid=137
- Όλ., Ζιρώ, & Ελ., Μερτζάνη, & Βασ., Πετρίδου, *Ιστορία της Τέχνης, Γ΄ Τάξη Γενικού Λυκείου, "Η Βυζαντινή Τέχνη"*, ΥΠΠΕΘ - ΠΙ, ΟΕΔΒ: Αθήνα χ.χ., κεφ.7, από <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C111/62/475,1814/>
- ΥΠΠΕΘ-ΙΤΥΕ "Διόφαντος", *Φωτόδενδρο, "Συλλογή φωτογραφιών: Ναοδομία"*, από <http://photodentro.edu.gr/or/r/8521/1079>
- Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, → *Διαδραστικές εφαρμογές*, → *Ο εκκλησιαστικός ναός*, → *Ιστορική εξέλιξη*, → *Σημαντικοί ναοί*, από <http://www.iaathdigitalmuseum.gr>

Δραστηριότητα 2

Artful Thinking (Σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερευνήστε): Οι δύο ψηφιδωτές παραστάσεις του Ιουστινιανού και της Θεοδώρας από τον Άγιο Βιτάλιο Ραβέννας. Προβάλλουμε ή δείχνουμε τις εικόνες και καλούμε τους μαθητές να τις ερευνήσουν με βάση τα ακόλουθα ερωτήματα:

1. Τι γνωρίζεις σχετικά με αυτά τα έργα τέχνης;
2. Ποιά ερωτήματα, αμφιβολίες ή συγχύσεις έχεις; (ιστορικό πλαίσιο, πρόσωπα, κινήσεις, ενδύματα κ.ά.)
3. Τι είναι αυτό που σε κάνει να θέλεις να επεκτείνεις την έρευνά σου γι' αυτά τα έργα τέχνης;

Αφού οι μαθητές παρατηρήσουν τα έργα προσεκτικά και στοχαστούν, διατυπώνουν τις ιδέες τους (προσωπικά ή ανά ομάδες, όπως είχαν σχηματιστεί προηγουμένως). Ο εκπαιδευτικός μέσα από καθοδηγούμενο διάλογο βοηθά τους μαθητές του στην κατάκτηση της νέας γνώσης.

Για τις εικόνες αυτές βλ. σχετικά:

1. Όλ., Ζιρώ, "Ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός και η Συνοδεία του", στο *Περιήγηση στην Τέχνη, Εικαστικά Δημοτικού*, ΥΠΔΒΜΘ - ΠΙ: Αθήνα 2011, αρ. 7, από <http://www.pi-schools.gr/lessons/aesthetics/eikastika/afises/index.php?id=17&v=1>
2. ΙΜΕ, "Ένα ταξίδι στην πρώιμη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, Η εποχή του Ιουστινιανού, Αυτοκρατορική εικονογραφία και ιδεολογία", από <http://www.ime.gr/chronos/projects/justinian/gr/general/g3c.html>
3. Όλ., Ζιρώ & Ελ., Μερτζάνη & Βασ., Πετρίδου, *Ιστορία της Τέχνης, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου, "Η Βυζαντινή Τέχνη"*, ΥΠΕΠΘ - ΠΙ, ΟΕΔΒ: Αθήνα χ.χ., κεφ. 7, από <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C111/62/475,1814/>

Δραστηριότητα 3

Διερεύνηση μέσω χάρτη των μεγάλων κέντρων του Χριστιανισμού της εποχής εκείνης από το *Φωτόδενδρο* ("Χάρτες της ιστορίας εξάπλωσης της Εκκλησίας"). Ηλεκτρονική διεύθυνση : <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7569>

Δραστηριότητα 4

Δίνουμε στις ίδιες ομάδες Α', Β', Γ', Δ', Ε', τα κείμενα με τον αριθμό 14, 15, 16, 18, 19 αντίστοιχα, από το προτεινόμενο διδακτικό υλικό του ΙΕΠ, (*Κείμενα Α' Γυμνασίου*), σ. 10-12, μαζί με μια σχετική ερώτηση. Αφήνουμε τα παιδιά να μελετήσουν το κείμενό τους για λίγα λεπτά και στη συνέχεια τα καλούμε να απαντήσουν στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- Ομάδα Α': Πώς ήταν το στρατιωτικό έμβλημα του Μ. Κων/νου; Περιγράψτε το.
- Ομάδα Β': Πώς καθιερώθηκε η Κυριακή ως ημέρα αργίας;
- Ομάδα Γ': Ποιές σκέψεις σας γεννά η βάπτιση και η ομιλία του Μ. Κων/νου προς τους επισκόπους;
- Ομάδα Δ': Ποιούς συμβολισμούς διακρίνετε στην παράσταση του "βυζαντινού" (νομίσματος);
- Ομάδα Ε': Γιατί η Κωνσταντινούπολη ήταν η χριστιανική καρδιά της αυτοκρατορίας; Πώς την φαντάζεστε;

Δραστηριότητα 5

1. Σύντομη ανακεφαλαίωση από τον διδάσκοντα.
2. Ανάθεση μιας εργασίας για το σπίτι με δυνατότητα επιλογής (Δραστηριότητα δημιουργικής έκφρασης).
 - Απόδοση με σκίτσα των συμβόλων των κατακομβών. Στη συνέχεια: Μια φράση για το καθένα.
 - Κατασκευή χάρτη του 4ου αι. με τις μεγάλες πόλεις- κέντρα του Χριστιανισμού.

Το περίγραμμα της Διδασκαλίας

α/α	Στάδια διδασκαλίας	Χρόνος	Εκπαιδευτική Τεχνική (πολύ σύντομη περιγραφή)	Προσδοκώμενα Μαθησιακά Αποτελέσματα που υπηρετούνται
1	Ανασκόπηση/ Σύνδεση με τα προηγούμενα/ Διδακτικοί στόχοι	5 λεπτά	Καθοδηγούμενος διάλογος	Να ανακαλέσουν οι μαθητές στη μνήμη τους προηγούμενες γνώσεις για τους διωγμούς, προκειμένου να οικοδομήσουν τη νέα γνώση για τις κατακόμβες
2	Χωρισμός των μαθητών σε ομάδες/ Ιστοεξερεύνηση στις κατακόμβες	20 λεπτά	Ομαδοσυνεργατικές δράσεις	Να διερευνήσουν τις κατακόμβες ως τόπους καταφυγής και μνήμης των διωκόμενων χριστιανών. Να συναισθανθούν, να οικειοποιηθούν, να διακρίνουν, να περιγράψουν και να αποτιμούν τις δυσκολίες και τις επιλογές των χριστιανών της εποχής
3	Παρουσίαση των αποτελεσμάτων κάθε ομάδας στην ολομέλεια της τάξης	20 λεπτά	Όλη η τάξη μια ομάδα	Να ασκηθούν σε δεξιότητες συνεργασίας, επικοινωνίας, ανεύρεσης, επιλογής, διαχείρισης και παρουσίασης πληροφοριών
4	Σύντομη διερεύνηση της βυζαντινής ναοδομίας. Ο ρυθμός της βασιλικής.	10 λεπτά	Αξιοποίηση ΤΠΕ	Να γνωρίσουν την εξέλιξη της χριστιανικής ναοδομίας, μέσα από σημαντικά ιστορικά μνημεία του Χριστιανισμού
5	Οι δύο ψηφιδωτές παραστάσεις του Ιουστινιανού και της Θεοδώρας από τον Άγιο Βιτάλιο Ραβέννας.	15 λεπτά	Artful Thinking (Σκεφτείτε, αμφιβάλετε, εξερευνήστε)	Να εξοικειωθούν στη μελέτη έργων τέχνης, ανιχνεύοντας την πνευματική τους καταγωγή
6	Διερεύνηση μέσω χάρτη των μεγάλων κέντρων του Χριστιανισμού της εποχής.	5	Αξιοποίηση ΤΠΕ	Να γνωρίσουν τις διαστάσεις που έλαβε η εξάπλωση της Εκκλησίας κατά τους πρώτους αιώνες
7	Επεξεργασία κειμένων	10 λεπτά	Ομαδοσυνεργατική, καθοδηγούμενος διάλογος	Να προσεγγίσουν και να αντιληφθούν τον ρόλο του Μ. Κων/νου και τη σημασία της Κων/πολης για τον Χριστιανισμό
8	Ανακεφαλαίωση και ανάθεση εργασίας στο σπίτι	5	Καθοδηγούμενος διάλογος	Να αποτιμήσουν την ιστορική πορεία της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων

Βιβλιογραφικές πηγές σχεδίου:

Βικιπαίδεια, "Κατακόμβες". Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από <http://tinyurl.com/katakombeswiki> ή <http://el.wikipedia.org>

Βικιπαίδεια, "Κατακόμβες του Αγίου Καλλίστου". Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από https://it.wikipedia.org/wiki/Catacombe_di_San_Callisto

Ζιρώ, Όλ., "Ο Αυτοκράτορας Ιουστινιανός και η Συνοδεία του", στο *Περιήγηση στην Τέχνη, Εικαστικά Δημοτικού*, ΥΠΔΒΜΘ - ΠΙ: Αθήνα 2011, αρ. 7. Ανακτήθηκε στις 24/9/2016, από <http://www.pi-schools.gr/lessons/aesthetics/eikastika/afises/index.php?id=17&v=1>

Ζιρώ, Όλ. & Μερτζάνη, Ελ. & Πετρίδου, Βασ., *Ιστορία της Τέχνης, Γ' Τάξη Γενικού Λυκείου*, "Η Βυζαντινή Τέχνη", ΥΠΕΠΘ - ΠΙ, ΟΕΔΒ: Αθήνα χ.χ., κεφ. 7. Ανακτήθηκε στις 30/9/2016, από <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C111/62/475,1814/>

Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών, *Διαδραστικές εφαρμογές, Ο εκκλησιαστικός ναός, Ιστορική εξέλιξη, Σημαντικοί ναοί*. Ανακτήθηκε στις 17/12/2016, από <http://www.iaathdigitalmuseum.gr>

Ιερά Μητρόπολη Σύρου, "Ιερές Κατακόμβες Μήλου". Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από <http://www.imsyrou.gr>

ΙΜΕ, "Ένα ταξίδι στην πρώιμη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, Η εποχή του Ιουστινιανού, Αυτοκρατορική εικονογραφία και ιδεολογία". Ανακτήθηκε στις 24/9/2016, από <http://www.ime.gr/chronos/projects/justinian/gr/general/g3c.html>

Καραχάλιας, Στ. & Μπράτη, Πην. & Πασσάκος, Δημ. & Φύλιας, Γ., *Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου, Βιβλίο Μαθητή*, Δ.Ε. 10: "Οι κατακόμβες: τόπος καταφυγής και μνήμης", ΥΠΕΠΘ-ΠΙ, ΟΕΔΒ: Αθήνα χ.χ. Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3329,13423/>

Κογκούλης, Β. Ιωάννης, *Διδακτική των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*, Κυριακίδης: Θεσσαλονίκη 2005.

Μπιτσάκης, Αντώνιος, "Η ομαδοσυνεργατική μορφή διδασκαλίας στο μάθημα των Θρησκευτικών" *Θεολογία*, τόμ. 84 (2013), τεύχ. 1^ο, σ. 285-303.

Μπιτσάκης, Αντώνιος, "Η αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνιών στο μάθημα των Θρησκευτικών", στο ηλεκτρονικό περιοδικό *Έρκυνα*, Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών-Επιστημονικών Θεμάτων, της Πανελλήνιας Παιδαγωγικής Εταιρείας Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, τεύχ. 1ο (2014), σ.110-123. Ανακτήθηκε στις 24/9/2016, από http://erkyna.gr/e_docs/periodiko/teyxos/teyxos-1-%281_2014%29.pdf

The Christian Catacombs of Rome. Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από <http://www.catacombe.roma.it/en/index.php>

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, *Οδυσσεύς, Μνημεία, Αλφαθητικός Κατάλογος*, "Κατακόμβες στην Τρυπητή". Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από http://odysseus.culture.gr/h/2/gh251.jsp?obj_id=834

ΥΠΠΕΘ, *e-yliko.gr*, *Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη*, "Βυζαντινή Ναοδομία. Ρυθμός της Βασιλικής". Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από http://www.e-yliko.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=185&Itemid=137

ΥΠΠΕΘ, *e-yliko.gr*, *Διαδικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη*, "Βυζαντινή Ναοδομία-Ρυθμός της Τρουλαίας Βασιλικής". Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από http://www.e-yliko.gr/index.php?option=com_sppagebuilder&view=page&id=186&Itemid=137

ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ, *Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά, Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου*, Αθήνα 2016. Ανακτήθηκε στις 24/9/2016, από http://iep.edu.gr/index.php/el/?option=com_content&view=article&id=451

ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ, *Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά, Οδηγός Εκπαιδευτικού στα Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου*, Αναθεωρημένη έκδοση, Αθήνα 2014. Ανακτήθηκε στις 24/9/2016, από http://iep.edu.gr/index.php/el/?option=com_content&view=article&id=451

ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ, *Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά, Υλικό Εικόνων και Μουσικής στα Θρησκευτικά, Α΄ Γυμνασίου*. Ανακτήθηκε στις 21/12/2016, από <http://iep.edu.gr/thriskeftika/>
ΥΠΠΕΘ-ΙΕΠ, *Τα Νέα Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά, Διδακτικό Υλικό για το Γυμνάσιο, Κείμενα Α΄ Γυμνασίου*. Ανακτήθηκε στις 25/9/2016, από <http://iep.edu.gr/index.php/el/40-thriskeftika1/521-thriskeftika-didaktiko-yliko-gymnasio>
ΥΠΠΕΘ-ΙΤΥΕ "Διόφαντος", *Φωτόδενδρο*, "Χάρτες της ιστορίας εξάπλωσης της Εκκλησίας", "Εννοιολογικός χάρτης: Οι κατακόμβες", "Συλλογή φωτογραφιών: Κατακόμβες", "Συλλογή εικόνων: Παραστάσεις σε κατακόμβες", "Διαδραστικός χάρτης: Κατακόμβες", "Συλλογή φωτογραφιών: Κατακόμβες στην Ιταλία", "Συλλογή φωτογραφιών: Κατακόμβες στη Μήλο", "Συλλογή φωτογραφιών: Ναοδομία". Ανακτήθηκαν στις 25/9/2016, από <http://photodentro.edu.gr/aggregator/www.webquest.org>. Ανακτήθηκε στις 25/9/2016.

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή

- Η ενότητα αυτή θα πρέπει να μελετηθεί στο εργαστήριο πληροφορικής, επειδή για την υλοποίησή της χρειάζονται ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύνδεση στο διαδίκτυο, προβολέας ή διαδραστικός πίνακας.
- Να είναι έτοιμες οι απαραίτητες φωτοτυπίες με το σχετικό υλικό.

2.3 Φύλλα Εργασίας

Ενδεικτικά Φύλλα Εργασίας

1^ο Φύλλο Εργασίας : Η ιστορία των κατακομβών

Θα χρησιμοποιήσετε το Google Chrome για να περιηγηθείτε σε κάποιες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και τον Επεξεργαστή Κειμένου (Word) ή το Φύλλο Εργασίας για να απαντήσετε στις ερωτήσεις. Ανοίξτε το Google Chrome και επισκεφτείτε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/510/3329,13423/>
(Εναλλακτικά: Ψηφιακό Σχολείο, → Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία, → Θρησκευτικά Γ΄ Γυμνασίου, → Βιβλίο Μαθητή → Διδακτική Ενότητα 10: "Οι κατακόμβες: τόπος καταφυγής και μνήμης".
- <http://www.catacombe.roma.it/en/origini.php> → "Η ιστορία των κατακομβών".
- <http://photodentro.edu.gr/jspui/handle/8521/1123?locale=el>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Εννοιολογικός χάρτης: Οι κατακόμβες").
- <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-4658>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Συλλογή φωτογραφιών: Κατακόμβες").

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το σχετικό υλικό, να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- 1) Τι ήταν οι κατακόμβες; Δώστε μία γενική περιγραφή του εσωτερικού τους.
- 2) Ποια ήταν η χρήση τους;

2° Φύλλο Εργασίας : Οι τοιχογραφίες των κατακομβών

Θα χρησιμοποιήσετε το Google Chrome για να περιηγηθείτε σε κάποιες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και τον Επεξεργαστή Κειμένου (Word) ή το Φύλλο Εργασίας για να απαντήσετε. Αφού μελετήσετε προσεκτικά το σχετικό υλικό να απαντήσετε στην ερώτηση:

-Με ποιες παραστάσεις ήταν διακοσμημένες οι κατακόμβες και τι συμβόλιζαν αυτές;

Ανοίξτε το Google Chrome και επισκεφτείτε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- <http://www.catacombe.roma.it/it/simbologia.php>
- <http://tinyurl.com/katakombeswiki> ή <http://el.Wikipedia.org> → "Κατακόμβες", → Ενότητα 5: "Η χριστιανική τέχνη στις κατακόμβες".
- <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-4478>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Συλλογή εικόνων: Παραστάσεις σε κατακόμβες").
- <http://photodentro.edu.gr/jspui/handle/8521/1123?locale=el>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Εννοιολογικός χάρτης: Οι κατακόμβες").

3° Φύλλο Εργασίας : Μήνυμα ζωής από τα έγκατα της γης

Θα χρησιμοποιήσετε το Google Chrome για να περιηγηθείτε σε κάποιες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και τον Επεξεργαστή Κειμένου (Word) ή το Φύλλο Εργασίας για να απαντήσετε στις ερωτήσεις.

Ανοίξτε το Google Chrome και επισκεφτείτε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- <http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGYM-C117/73/593,2125/>
(Εναλλακτικά: Ψηφιακό Σχολείο, → Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία, → Θρησκευτικά Γ' Γυμνασίου, → Βιβλίο Μαθητή → Διδακτική Ενότητα 10: "Οι κατακόμβες: τόπος καταφυγής και μνήμης").
- <http://photodentro.edu.gr/lor/r/8521/5991?locale=el>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Διαδραστικός χάρτης: Κατακόμβες").
- <http://photodentro.edu.gr/jspui/handle/8521/1123?locale=el>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Εννοιολογικός χάρτης: Οι κατακόμβες").
- <http://tinyurl.com/katakombeswiki> ή <http://el.Wikipedia.org> → "Κατακόμβες", → Ενότητα 6: "Οι κυριότερες κατακόμβες".

Αφού μελετήσετε προσεκτικά το σχετικό υλικό να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- 1) Ποιες κατακόμβες έχουν ανακαλυφθεί στην Ελλάδα και στο εξωτερικό;
- 2) Γιατί οι κατακόμβες είναι ένα διαχρονικό σύμβολο ηρωισμού; Τι μας υπενθυμίζουν;

4° Φύλλο Εργασίας : Η κατακόμβη του Αγίου Καλλίστου στη Ρώμη

Αξιοποιώντας το διαδίκτυο, επισκεφθείτε την κατακόμβη του Αγ. Καλλίστου στη Ρώμη και να την παρουσιάσετε στην τάξη.

Θα χρησιμοποιήσετε το Google Chrome για να περιηγηθείτε σε κάποιες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και τον Επεξεργαστή Κειμένου (Word) ή το Φύλλο Εργασίας για να απαντήσετε.

Ανοίξτε το Google Chrome και επισκεφτείτε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- https://it.wikipedia.org/wiki/Catacombe_di_San_Callisto
- <http://www.catacombe.roma.it/> → "Οι κατακόμβες του Αγίου Καλλίστου".
- <http://photodentro.edu.gr/jspui/handle/8521/1097?locale=el>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Συλλογή φωτογραφιών: Κατακόμβες στην Ιταλία").

5^ο Φύλλο Εργασίας : Οι κατακόμβες της Μήλου

Αξιοποιώντας το διαδίκτυο να επισκεφθείτε τις κατακόμβες της Μήλου και να τις παρουσιάσετε στην τάξη.

Θα χρησιμοποιήσετε το Google Chrome για να περιηγηθείτε σε κάποιες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο και τον Επεξεργαστή Κειμένου (Word) ή το Φύλλο Εργασίας για να απαντήσετε.

Ανοίξτε το Google Chrome και επισκεφτείτε τους παρακάτω διαδικτυακούς τόπους:

- <http://www.imsyrou.gr> → "Ιερές Κατακόμβες Μήλου".
- <http://odysseus.culture.gr> → "Μνημεία", → "Αλφαβητικός Κατάλογος", → "Κατακόμβες στην Τρυπητή".
(Εναλλακτικά: Οδυσσεύς, κόμβος του Υπουργείου Πολιτισμού, → "Μνημεία", → "Αλφαβητικός Κατάλογος", → "Κατακόμβες στην Τρυπητή").
- <http://photodentro.edu.gr/jspui/handle/8521/1096?locale=el>
(Εναλλακτικά: Φωτόδεντρο, → "Συλλογή φωτογραφιών: Κατακόμβες στη Μήλο").

3. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τι μαθαίνουν οι μαθητές και πώς αξιολογείται

Οι μαθητές/τριες μετά το πέρας της διδασκαλίας θα είναι σε θέση να :

- 1: Διακρίνουν, να περιγράφουν και να αποτιμούν τις δυσκολίες και τα διλήμματα της πρώτης Εκκλησίας.
- 2: Γνωρίζουν την εξέλιξη του χριστιανικού ναού από τις κατακόμβες στις βασιλικές.
- 3: Αντιληφθούν τη σημασία του διατάγματος των Μεδιολάνων για την διάδοση και επέκταση της Εκκλησίας.
- 4: Διακρίνουν τον κεντρικό ρόλο της Κωνσταντινούπολης και να εκτιμήσουν/αξιολογήσουν τον ιστορικό ρόλο και την προσφορά του Μ. Κωνσταντίνου στην πορεία της Εκκλησίας.

Η αξιολόγηση των μαθητών μπορεί να γίνει:

1. Από το υλικό που παρήγαγαν, τη διαδικασία που ακολούθησαν, το βαθμό της ενδοομαδικής και ετεροομαδικής συνεργασίας που ακολούθησαν, τις συνεργατικές δραστηριότητες που χρησιμοποίησαν, την αξιοποίηση του διαδικτύου και γενικά των ΤΠΕ και το αποτέλεσμα που πέτυχαν, όπως αυτό φαίνεται από την παρουσίασή του στην τάξη.
2. Την έκφραση προσωπικών ιδεών, σκέψεων, στάσεων.
3. Με προφορικές ερωτήσεις ανάκλησης γνώσεων, κατανόησης, κρίσης, αξιολόγησης.
4. Με την εργασία που θα εκπονήσουν στο σπίτι.